CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Wiedza o społeczeństwie**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Forma/Formy arkusza:	MWHP-R0-100, MWHP-R0-200, MWHP-R0-300, MWHP-R0-400, MWHP-R0-600, MWHP-R0-700, MWHP-R0-K00, MWHP-R0-Q00
Termin egzaminu:	12 maja 2026 r.
Data publikacji dokumentu:	26 czerwca 2026 r.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Ogólne zasady oceniania

Ten dokument zawiera **zasady oceniania** oraz **przykłady** poprawnych rozwiązań zadań otwartych.

W zasadach oceniania określono zakres wymaganej odpowiedzi: niezbędne elementy odpowiedzi i związki między nimi.

Przykładowe odpowiedzi do zadań otwartych **nie są** ścisłym wzorcem oczekiwanych sformułowań. **Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania** – również te nieprzewidziane jako przykładowe odpowiedzi w zasadach oceniania.

- Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
- Gdy do jednego polecenia zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadną z nich.
- Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o zasadniczych brakach w rozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje zero punktów.
- Rozwiązanie zadania na podstawie błędnego merytorycznie założenia uznaje się w całości za niepoprawne.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej[1]	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	III. Społeczności i wspólnoty. Zdający: 9) wymienia największe mniejszości narodowe w Rzeczypospolitej Polskiej […].
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.	SP: VII. Społeczność regionalna. Zdający: 1) […] lokalizuje własne województwo i powiaty wchodzące w jego skład oraz pozostałe województwa. VIII. Wspólnoty narodowe / etniczne i ojczyzna. Zdający: 4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne […] i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania […].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej nazwy mniejszości oraz nazwy województwa.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa województwa: podlaskie.
Nazwa mniejszości narodowej: białoruska.

Zadanie 1.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	III. Społeczności i wspólnoty. Zdający: 10) charakteryzuje obecną politykę państwa polskiego wobec mniejszości narodowych i etnicznych […].

[1] Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
D

Zadanie 1.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 2) odróżnia to, co trwałe, od tego, co zmienne, a także to, co uniwersalne, od tego, co partykularne i związane z tradycjami lokalnymi […].	III. Społeczności i wspólnoty. Zdający: 10) charakteryzuje obecną politykę państwa polskiego wobec mniejszości […] etnicznych […].
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.	SP: VIII. Wspólnoty narodowe / etniczne i ojczyzna. Zdający: 4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości […] etniczne […] i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania […].

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy mniejszości etnicznej.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Tatarzy / mniejszość tatarska

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	VI. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 4) porównuje status prawny stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Rozstrzygnięcie: Nie.
Uzasadnienie: Przywołany został fragment ustawy o stowarzyszeniach, na co wskazuje zrzeszeniowy charakter organizacji, która posiada swoich członków.

Zadanie 3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	VII. Migracje i kwestia demograficzna w Polsce i we współczesnym świecie. Zdający: 2) charakteryzuje zasięg i skalę przemieszczeń ludnościowych na ziemiach polskich w […] XXI w.

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FF

Zadanie 4.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	VII. Migracje i kwestia demograficzna w Polsce i we współczesnym świecie. Zdający: 6) wyjaśnia, czym jest „Karta Polaka” i wskazuje przykłady jej praktycznego zastosowania.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy dokumentu.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Karta Polaka

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 4.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	III. Społeczności i wspólnoty. Zdający: 6) charakteryzuje przepisy prawa będące podstawą nadawania obywatelstwa polskiego. VII. Migracje i kwestia demograficzna w Polsce i we współczesnym świecie. Zdający: 6) wyjaśnia, czym jest „Karta Polaka” i wskazuje przykłady jej praktycznego zastosowania.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	VIII. Polityka i kultura polityczna. Zdający: 3) charakteryzuje główne współczesne kierunki myśli politycznej […] liberalizm […].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej nazwy ideologii.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

liberalizm, ideologia liberalna, neoliberalizm

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	II. Dobro wspólne. Zdający: 1) przedstawia ogólne określenie dobra wspólnego (*bonum commune*) jako podstawy życia wspólnego […]; 2) charakteryzuje wynikający z zasady dobra wspólnego aspekt obowiązków jednostki względem wspólnoty; 4) analizuje cechy indywidualizmu i kolektywizmu w aspekcie psychospołecznym i instytucjonalnym […].

Zasady oceniania
2 pkt – podanie dwóch poprawnych różnic.
1 pkt – podanie jednej poprawnej różnicy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Różnica 1.:
We fragmencie 1. państwo umożliwia realizację celów indywidualnych jednostek, a we fragmencie 2. państwo realizuje dobro wspólne, które jest nadrzędne wobec celów / interesów jednostki.

Różnica 2.:
Z fragmentu 1. wynika, że państwo jest jednostce przydatne (użyteczne) / związek jednostki z państwem jest słabszy, a we fragmencie 2. państwo jest jednostkom niezbędne (wynika z natury ludzkiej) / relacje między członkami wspólnoty są silniejsze.

Zadanie 5.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła oraz ćwiczenia w ocenie intencji i skutków według słuszności, pożytku i szkody. Zdający: 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach; 2) ocenia zjawiska życia społecznego.	II. Dobro wspólne. Zdający: 1) przedstawia ogólne określenie dobra wspólnego (*bonum commune*) jako podstawy życia wspólnego oraz przykłady dobra wspólnego właściwego różnym wspólnotom ludzkim; 2) charakteryzuje wynikający z zasady dobra wspólnego aspekt obowiązków jednostki względem wspólnoty.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Realizacja idei dobra wspólnego pozwala na rozwój całego społeczeństwa, dlatego jest korzystna dla każdego z jego członków.
- Realizacja idei dobra wspólnego ogranicza konflikty społeczne.

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski […]).	X. Prawo. Zdający: 2) wyjaśnia zasady hierarchiczności, spójności i zupełności w systemie prawnym oraz pojęcie luki prawnej.

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
A2

Zadanie 7.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 2) charakteryzuje polskie tradycje konstytucyjne; 9) charakteryzuje główne zasady obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa wyborczego […].
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej […].	SP: XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) […] przedstawia zasady wyborów do […] Senatu Rzeczypospolitej Polskiej […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
2 pkt – podanie dwóch poprawnych różnic.
1 pkt – podanie jednej poprawnej różnicy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Różnice:
Typ 1.:
- rozwiązania przyjęte w przytoczonym fragmencie konstytucji: wybory do Senatu są proporcjonalne
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: wybory do Senatu są większościowe.

Typ 2.:
- rozwiązania przyjęte w przytoczonym fragmencie konstytucji: każde województwo stanowi okręg wyborczy
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: okręgi wyborcze do Senatu są znacznie mniejsze od województw i jest ich 100.

Typ 3.:
- rozwiązania przyjęte w przytoczonym fragmencie konstytucji: jeden z warunków uzyskania czynnego prawa wyborczego do Senatu to ukończenie 30 lat
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: współcześnie jest to 18 lat.

Typ 4.:
- rozwiązania przyjęte w przytoczonym fragmencie konstytucji: jeden z warunków uzyskania biernego prawa wyborczego do Senatu to ukończenie 40 lat
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: współcześnie jest to 30 lat.

Typ 5.:
- rozwiązania przyjęte w przytoczonym fragmencie konstytucji: wybory do Senatu są równe
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: współcześnie nie ma wymogu równości.

Typ 6.:
- rozwiązania przyjęte w przytoczonym fragmencie konstytucji: czynne prawo wyborcze do Senatu przysługuje obywatelowi, który w dniu ogłoszenia wyborów osiągnął wymagany wiek
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: to prawo przysługuje obywatelowi, który najpóźniej w dniu wyborów osiągnął wymagany wiek.

Zadanie 7.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 2) charakteryzuje polskie tradycje konstytucyjne. XIII. Rzeczpospolita i problem wychodzenia z komunizmu. Zdający: 1) charakteryzuje […] polityczny […] bilans rządów komunistycznych w Polsce.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Rozstrzygnięcie: Nie.
Uzasadnienie: Fragment nie może pochodzić z Konstytucji PRL, ponieważ nie przewidywała ona istnienia Senatu (a po noweli z 1989 r., kiedy przywrócono Senat, wybory do niego były większościowe).

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 7) omawia najważniejsze organy kontroli państwowej […].

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
D

Zadanie 8.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 5) wymienia najważniejsze organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej, charakteryzuje relacje między nimi […]; 7) omawia najważniejsze organy kontroli państwowej […]. XII. Formy ustroju współczesnych państw. Zdający: 6) charakteryzuje funkcje legislatywy: […] kreacyjną; wskazuje kompetencje parlamentu w Rzeczypospolitej Polskiej w ramach poszczególnych funkcji.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
2 pkt – podanie dwóch poprawnych nazw organów oraz okresu kadencji.
1 pkt – podanie dwóch poprawnych nazw organów lub nazwy organu oraz okresu kadencji.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
1. Rzecznik Praw Obywatelskich
2. Sejm
3. 5 lat

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 16) wskazuje na elementy demokracji bezpośredniej […].
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.	SP: VI. Społeczność lokalna. Zdający: 2) wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie […]; przedstawia […] jak mogą zostać odwołane […].

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FP

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 16) wskazuje na elementy demokracji bezpośredniej […]; 19) charakteryzuje funkcjonowanie organów gminy, powiatu i województwa.
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.	SP: VI. Społeczność lokalna. Zdający: 2) Wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie […]; przedstawia […] jak mogą zostać odwołane […]. VII. Społeczność regionalna. Zdający: 3) Wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa; przedstawia […] jak mogą zostać odwołane […]. XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) […] przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie dwóch poprawnych różnic.
1 pkt – podanie jednej poprawnej różnicy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

<u>Różnica w zakresie podmiotów inicjujących referendum</u>

- Referendum lokalne:
  – organ stanowiący danej jednostki samorządu terytorialnego
  – procentowe udziały uprawnionych do głosowania w danej jednostce samorządu terytorialnego (10% w gminie lub powiecie, 5% w województwie).
- Referendum ogólnokrajowe:
  – Sejm
  – Prezydent RP
  – Senat
  – co najmniej 500 tys. obywateli
  – co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów
  – Rada Ministrów.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Różnica w zakresie wymaganej frekwencji

- Referendum lokalne:
  – co najmniej 30% (aby było ważne)
  – 3/5 biorących udział w wyborze odwoływanego organu (aby było ważne).
- Referendum ogólnokrajowe:
  – więcej niż 50% (aby było wiążące)
  – brak wymaganej frekwencji w referendum konstytucyjnym (aby było wiążące).

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 19) charakteryzuje funkcjonowanie organów gminy, powiatu i województwa.
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.	SP: VI. Społeczność lokalna. Zdający: 3) Wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie […]. VII. Społeczność regionalna. Zdający: 3) Wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa […].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch poprawnych nazw organów.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A. sejmik województwa
B. wójt

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 10.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu […]. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 19) charakteryzuje funkcjonowanie organów gminy, powiatu i województwa.
SP: I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej […].	SP: VII. Społeczność regionalna. Zdający: 3) Wymienia organy […] wykonawcze samorządu powiatowego […].

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy przewodniczącego zarządu powiatu.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
starosta

Zadanie 10.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 19) charakteryzuje funkcjonowanie organów gminy, powiatu i województwa.

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PP

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 11.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XII. Formy ustroju współczesnych państw. Zdający: 1) […] odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
kontrasygnata

Zadanie 11.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 2) charakteryzuje polskie tradycje konstytucyjne. XII. Formy ustroju współczesnych państw. Zdający: 1) […] odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.
SP: Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej […].	SP: XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 5) […] przedstawia […] podstawowe kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady oceniania
2 pkt – podanie dwóch poprawnych różnic.
1 pkt – podanie jednej poprawnej różnicy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowe odpowiedzi

Różnica 1.:

- rozwiązanie przyjęte w konstytucji marcowej: wymagana była podwójna kontrasygnata, tj. Prezesa Rady Ministrów i odpowiedniego ministra
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: wystarcza podpis Prezesa Rady Ministrów.

Różnica 2.:

- rozwiązanie przyjęte w konstytucji marcowej: wszystkie akty Prezydenta RP wymagały kontrasygnaty
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: istnieją prerogatywy Prezydenta RP, które nie wymagają kontrasygnaty.

Różnica 3.:

- rozwiązanie przyjęte w konstytucji marcowej: przyjęto solidarną i indywidualną odpowiedzialność ministrów za akty rządowe Prezydenta RP
- rozwiązanie prawne obecnie obowiązujące: odpowiedzialność za akty urzędowe Prezydenta RP (z wyjątkiem prerogatyw) ponosi Prezes Rady Ministrów.

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski […]).	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 9) charakteryzuje główne zasady obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa wyborczego ([…] próg wyborczy). XIII. Rzeczpospolita i problem wychodzenia z komunizmu. Zdający: 4) […] charakteryzuje główne etapy odbudowy wielopartyjnego życia politycznego w Polsce po 1989 r. (ze szczególnym uwzględnieniem zmian w systemie finansowania partii politycznych).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski […]).	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 9) charakteryzuje główne zasady obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa wyborczego ([…] próg wyborczy).

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie: Nie.
Uzasadnienie: Zgodnie z przepisami cytowanej ustawy partia polityczna lub koalicja może otrzymać subwencję nawet w przypadku uzyskania niższego poparcia (odpowiednio 3% i 6%) niż wymagane do uzyskania mandatów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiednio 5% i 8%).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 12.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski […]). II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła oraz ćwiczenia w ocenie intencji i skutków według słuszności, pożytku i szkody. Zdający: 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach; 2) ocenia zjawiska życia społecznego.	XIII. Rzeczpospolita i problem wychodzenia z komunizmu. Zdający: 4) […] charakteryzuje główne etapy odbudowy wielopartyjnego życia politycznego w Polsce po 1989 r. (ze szczególnym uwzględnieniem zmian w systemie finansowania partii politycznych).

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Kwoty finansowania z budżetu państwa, jakie uzyskują partie, są względnie zbliżone, pomimo większych różnic w poparciu społecznym. To umożliwia partiom, które uzyskały słabszy wynik wyborczy, skuteczne konkurowanie o względy elektoratu i utrzymywanie się na scenie politycznej (tym samym pluralizm jest większy).
- Gdyby nie ta zasada, partie o mniejszym poparciu wyborczym uzyskiwałyby znacznie mniejsze finansowanie w porównaniu do partii, które odniosły wyborczy sukces. Konsekwencją tego byłoby utrudnienie konkurowania w kolejnych wyborach, a w skrajnych przypadkach groziłoby nawet marginalizacją i zniknięciem ze sceny politycznej, na której stopniowo utrzymywałyby się tylko nieliczne, duże partie (tym samym ograniczałoby to pluralizm polityczny).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XIII. Rzeczpospolita i problem wychodzenia z komunizmu. Zdający: 10) wyjaśnia pojęcie sejmowej komisji śledczej.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
sejmowa komisja śledcza / komisja śledcza

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 7) omawia najważniejsze organy kontroli państwowej […]. XIII. Rzeczpospolita i problem wychodzenia z komunizmu. Zdający: 10) wyjaśnia pojęcie sejmowej komisji śledczej.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Rozstrzygnięcie: Tak.
Uzasadnienie: Mówi o tym art. 14 ust 1. – wszystkie organy władzy publicznej (a do tej grupy zalicza się Najwyższa Izba Kontroli) przekazują akta prowadzonych przez siebie spraw na żądanie komisji.

Przykładowa odpowiedź w arkuszach 200 i Q00
Rozstrzygnięcie: Tak.
Uzasadnienie: Mówi o tym art. 14 ust 1. – wszystkie organy władzy publicznej (a do tej grupy zalicza się prokuratura) przekazują akta prowadzonych przez siebie spraw na żądanie komisji.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 14) wyjaśnia pojęcie kworum w parlamencie.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
kworum

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła oraz ćwiczenia w ocenie intencji i skutków według słuszności, pożytku i szkody. Zdający: 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach. III. W aspekcie stosunku do życia, czyli osobistego zaangażowania, kształtowania zamierzeń według własnych pasji, zdolności oraz poczucia wspólnoty i służby. Zdający: 2) rozumie znaczenie cnót indywidualnych i społecznych, praw i obowiązków, wolności i odpowiedzialności […].	XIV. Polityka zagraniczna Polski po 1989 r. Zdający: 5) przedstawia zaangażowanie Polski (rządu i organizacji pozarządowych, np. […] Polska Akcja Humanitarna) [...] dla ofiar wojen domowych (Syria, Afganistan).

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy organizacji.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Polska Akcja Humanitarna

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski, z uwzględnieniem aspektów międzynarodowych).	VI. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 3) charakteryzuje główne kierunki i formy aktywności organizacji pozarządowych w Rzeczypospolitej Polskiej. XIV. Polityka zagraniczna Polski po 1989 r. Zdający: 5) przedstawia zaangażowanie Polski (rządu i organizacji pozarządowych, np. […] Polska Akcja Humanitarna) [...] dla ofiar wojen domowych (Syria, Afganistan).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 14.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła […]. Zdający: 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach. III. W aspekcie stosunku do życia, czyli osobistego zaangażowania, kształtowania zamierzeń według własnych pasji, zdolności oraz poczucia wspólnoty i służby. Zdający: 2) rozumie znaczenie cnót indywidualnych i społecznych, praw i obowiązków, wolności i odpowiedzialności, szczęścia osobistego i rozwoju ludzkich wspólnot […].	XIV. Polityka zagraniczna Polski po 1989 r. Zdający: 5) przedstawia zaangażowanie Polski (rządu i organizacji pozarządowych, np. […] Polska Akcja Humanitarna) [...] dla ofiar wojen domowych (Syria, Afganistan).

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch dylematów.

0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowe odpowiedzi

- Aby uzyskać dostęp do ofiar, pracownicy humanitarni mogą być zmuszeni do współpracy z władzami państwa, rebeliantami, terrorystami, wojskiem, czyli stronami, które ponoszą winę za zaistniały kryzys
- Pracownicy humanitarni powinni zachować neutralność/bezstronność/niezależność, jednak może to oznaczać, że nie mogą zająć stanowiska i nagłośnić naruszeń praw człowieka, których są świadkami
- Bezpieczeństwo pracowników humanitarnych może być zagrożone, jeśli decydują się pozostawać w strefie kryzysu i nie opuszczać ludności cywilnej, która została dotknięta tym kryzysem.

Zadanie 15.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	V. Różnice społeczne. Zdający: 4) porównuje skalę nierówności społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranym państwie […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego wniosku z podaniem wartości liczbowych.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

W Polsce – wartość Giniego 27 – występuje mniejsze rozwarstwienie dochodowe niż w Niemczech – 29,4 i we Francji – 29,7 oraz niż w Hiszpanii i we Włoszech – po 31,5.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	V. Różnice społeczne. Zdający: 4) porównuje skalę nierówności społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranym państwie […]. XIV. Polityka zagraniczna Polski po 1989 r. Zdający: 3) charakteryzuje najważniejsze formy regionalnej współpracy w Europie Środkowej, w których uczestniczy Polska: Grupa Wyszehradzka (V4) […]. XV. Kulturowe, polityczne i gospodarcze zmiany na świecie po 1989 r. Zdający: 7) charakteryzuje kolejne etapy integracji europejskiej po 1989 r. […].

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PP

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła oraz ćwiczenia w ocenie intencji i skutków według słuszności, pożytku i szkody. Zdający: 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach.	XV. Kulturowe, polityczne i gospodarcze zmiany na świecie po 1989 r. Zdający: 3) wyjaśnia pojęcie ludobójstwa i podaje przykłady we współczesnym świecie: Rwanda (1994 r.) […].

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy państwa.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Republika Rwandy / Rwanda (Ruanda)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W aspekcie do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności […].	XIV. Polityka zagraniczna Polski po 1989 r. Zdający: 4) charakteryzuje zaangażowanie Polski w działalność organizacji międzynarodowych (np. misje pokojowe Wojska Polskiego w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych).

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy organizacji międzynarodowej.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Organizacja Narodów Zjednoczonych

Zadanie 17.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności ([…] z uwzględnieniem aspektów międzynarodowych).	XV. Kulturowe, polityczne i gospodarcze zmiany na świecie po 1989 r. Zdający: 8) wskazuje główne organy Unii Europejskiej.

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne przyporządkowanie trzech nazw.
1 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch nazw.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Opis A: Parlament Europejski
Opis B: Rada (Unii Europejskiej)
Opis C: Komisja Europejska

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 17.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. W aspekcie stosunku do prawdy, stałego zmierzania do jej poznania i odróżniania od fałszu oraz ćwiczenia w rozpoznawaniu stopnia pewności i prawdopodobieństwa. Zdający: 1) ma rzetelną wiedzę o kulturowych, politycznych i gospodarczych aspektach życia społecznego, ze szczególnym odniesieniem do współczesności (przede wszystkim w odniesieniu do Polski, z uwzględnieniem aspektów międzynarodowych).	XV. Kulturowe, polityczne i gospodarcze zmiany na świecie po 1989 r. Zdający: 8) wskazuje główne organy Unii Europejskiej.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Rozstrzygnięcie: Nie.
Uzasadnienie:

- To jest spotkanie Rady Europejskiej, ponieważ zwołał je Antonio Costa, czyli jej przewodniczący
- To jest spotkanie Rady Europejskiej, gdyż tworzą ją szefowie państw i rządów
- Tekst z opisu B dotyczy Rady, a informacja prasowa dotyczy Rady Europejskiej.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 18. (0–7)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W aspekcie stosunku do dobra, przyjęcia go jako głównego kryterium wartościowania moralnego, odróżniania go od zła oraz ćwiczenia w ocenie intencji i skutków według słuszności, pożytku i szkody. Zdający: 1) rozpoznaje to, co w życiu społecznym sprzyja rozwojowi człowieka, oraz przyczynia się do zachowania i pomnożenia dobra wspólnego w różnych społecznościach; 2) ocenia zjawiska życia społecznego. III. W aspekcie stosunku do życia, czyli osobistego zaangażowania, kształtowania zamierzeń według własnych pasji, zdolności oraz poczucia wspólnoty i służby. Zdający: 1) interesuje się życiem zbiorowym, wyraża gotowość do osobistego podejmowania zadań społecznych i zaangażowania obywatelskiego w duchu patriotyzmu jako mądrej miłości ojczyzny ukształtowanej w tradycji Rzeczypospolitej; 2) rozumie znaczenie cnót indywidualnych i społecznych, praw i obowiązków, wolności i odpowiedzialności, szczęścia osobistego i rozwoju ludzkich wspólnot oraz sprawiedliwych praw i roztropnej polityki; 3) buduje własne wypowiedzi na temat zagadnień życia społecznego, formułuje oceny i je uzasadnia […].	VI. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 2) podaje współczesne przykłady funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego w Polsce; 5) opracowuje projekt działań społecznych na rzecz wspólnoty lokalnej. XI. Ustrój i system polityczny III Rzeczypospolitej. Zdający: 6) przedstawia proces legislacyjny […]; 16) wskazuje na elementy demokracji bezpośredniej obecne w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
SP: IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający: 1) komunikuje się w sprawach życia społecznego, w tym publicznego, oraz dyskutuje i przedstawia własne argumenty w wybranych sprawach tego typu.	SP: IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 4) przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy / miasta.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania

7 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
6 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu.
5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem w pełni i z dwoma – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu oraz o właściwej strukturze i logice wywodu, ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z dwoma – częściowo.
3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z jednym – częściowo.
2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym w pełni jednym aspektem tematu.
1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanym częściowo jednym aspektem tematu.
0 pkt – odpowiedź niespełniająca wymagań na 1 pkt albo brak odpowiedzi.

Aspekty tematu:
1) przedstawienie korzyści dla społeczności lokalnej, płynące z koncepcji budżetu obywatelskiego
2) przedstawienie możliwych trudności w realizacji budżetu obywatelskiego
3) przedstawienie i uzasadnienie swoich propozycji zmian ustawy o samorządzie gminnym w zakresie budżetu obywatelskiego.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowa odpowiedź

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Jestem zaszczycony, że mogę dzisiaj stanąć przed Państwem w roli wnioskodawcy obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej. Jestem przekonany, że dzięki Państwa przychylności stanie się ona wkrótce ustawą, którą podpisze Prezydent Rzeczypospolitej.

Na wstępie chciałbym zwrócić Państwa uwagę na korzyści płynące z funkcjonowania budżetu obywatelskiego. Najwięcej zyskuje na tym społeczność lokalna, ponieważ daje on gwarancję, że realizowane projekty będą zbieżne z jej potrzebami. To mieszkańcy najlepiej wiedzą, czy pieniądze należy przeznaczyć na ławki w parkach, ścieżki rowerowe, place zabaw, plenerowe siłownie czy też na wydarzenia kulturalne lub sportowe. Dzięki budżetowi obywatelskiemu mieszkańcy zyskują realny wpływ na swoje otoczenie, co jest czynnikiem wpływającym na integrację i aktywizm społeczny oraz obywatelskie postawy, a także na zwiększenie zaufania do organów samorządu terytorialnego. Poczucie wpływu łączy się z poczuciem odpowiedzialności za swoją małą ojczyznę, a zarazem ze zmuszeniem władz gminy do liczenia się z opinią wyborców – nie tylko w czasie kampanii wyborczych. Może to skutkować większą partycypacją w wyborach i referendach, a także czynnym zaangażowaniem się w politykę lokalną, regionalną lub ogólnokrajową.

Słabością funkcjonowania budżetu obywatelskiego jest fakt, że tylko w miastach na prawie powiatu organizowanie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe, więc w mniejszych gminach mieszkańcy mogą nie doświadczyć możliwości współdecydowania w takiej formie. W dodatku kwota przeznaczana na to przedsięwzięcie – w stosunku do możliwości finansowych gminy – jest raczej symboliczna. Zniechęcać do składania własnych inicjatyw mogą także niejasne procedury oraz nadmierna biurokracja. Nie ma gwarancji, że władze gminy nie będą ingerować w już zaakceptowane projekty. Taką możliwość daje im zapis w art. 5a ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym. Ponadto dla mieszkańców problemem może być właściwe przygotowanie projektu do finansowania w ramach budżetu obywatelskiego. Polega to np. na braku odpowiedniej wiedzy dotyczącej zasad konstruowania projektu, motywacji oraz nieznajomości lokalnych potrzeb.

W związku z powyższym, jako wnioskodawca obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej, proponuję, aby zmianie uległ art. 5a ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym. Wnioskuję o zapis, który będzie obligował każdą gminę w Polsce – niezależnie od jej wielkości – do utworzenia budżetu obywatelskiego oraz do zaplanowania kwoty nie mniejszej niż 1% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. Spowoduje to zwiększenie zainteresowania mieszkańców sprawami gminy, co przełoży się nie tylko na wyższą frekwencję w głosowaniach dotyczących budżetu obywatelskiego, lecz także w wyborach lokalnych. Wpłynie to również na upowszechnienie szeregu innych aktywności mieszkańców korzystnych dla społeczności lokalnej.

Liczę, że powyższe argumenty przekonają Panie Posłanki i Panów Posłów do podniesienia ręki za nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym, do czego gorąco zachęcam. Dziękuję bardzo za uwagę.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/